

Säkra välfärden och ekonomin.

Centerpartiets budget för
Region Gotland 2025

Centerpartiet

GOTLAND

Säkra välfärden och ekonomin

Läget inför 2025 är tuffare än förra året, vilket är delvis självförvällat av S- & M-styret. Nämndernas prognos är ett mycket stort underskott i år på 164 mnkr. Låneskulden beräknas fördubblas och soliditeten minskar.

Bufferten är förverkad

Den buffert som byggdes upp under Centerpartiets styre förra mandatperioden är nu borta som en följd av S- & M-styrets oförmåga att aktivt följa upp de åtgärdsförslag som jobbats fram för att följa den lagda budgeten. Till det kommer minskade statsbidrag från en regering som inte prioriterar välfärden. Det här gör att det inte längre finns någon marginal. Eventuella budgetöverskridanden nästa år kommer obönhörligen att innebära ett återställningskrav inom en treårsperiod i enlighet med kommunallagen.

Centerpartiet har för att värna den gotländska välfärden lagt en stram budget utan utsvävningar, men med fokus på huvuduppgifterna inom vård, skola och omsorg samt att fortsätta de satsningar som pågår för att öka tillväxten och bostadsbyggandet. Den når inte upp till 2%-målet, men är realistisk och ger nämnderna förutsättningar att följa den lagda budgeten. Långsiktigt måste planeras för 2% resultatmål.

Centerpartiets statsbudget tillför Gotland 280 mkr

Med de tillskott som Centerpartiet har föreslagit i statsbudgeten skulle Gotland ha tillförts 200 mkr i ett speciellt ö-tillägg samt ytterligare 30 miljoner extra till skolan och 50 miljoner till sjukvården; totalt 280 mkr. Ett sådant tillskott skulle ha medfört ett helt annat ekonomiskt läge för Region Gotland, med möjligheter till mer förebyggande arbete samt radera ut sjukvårdens underskott. Ett ö-tillägg tillsammans med förslaget om nytt utjämningsystem skulle ge Region Gotland goda förutsättningar att klara uppdraget.

Satsa på barn och unga

Skolan har hög prioritet i Centerpartiets budget. Centerpartiet väljer att skjuta till medel för att stärka grundskolan, anpassad skola, höjning av grundbelopp, särskild insatsgrupp, samt generella strukturbidrag för att stärka de mindre skolenheterna över hela Gotland.

Om man säger sig satsa på barnen, då måste politiken också satsa på det som är grundläggande. Skolorområdet är det område som presterar sämst, och två av tio barn sviks av skolsystemet genom att de inte ges förutsättningar att klara skolan. Förutom att de riskerar att slås ut från arbetsmarknaden så är de som inte klarar skolan en rekryteringsbas för de kriminella gängerna.

Säkra välfärden inom omsorg och sjukvård

Centerpartiet sviker varken vården eller omsorgen. Sjukvården och socialnämnden är de nämnder som går med störst underskott, och tillförs medel för att täcka upp för den underbudgeterade LSS-verksamheten samt merkostnader inom sjukvården som beror på ö-läget. Sjukvården som för närvarande har störst underskott kompenseras med 32 mkr, vilket är i nivå med vad hälso- och sjukvårdsnämnden har bett om. Underskotten i LSS kompenseras med 15 mkr. Detta ger förutsättningar att med genomförande av framtagna åtgärds paket och effektiviseringar närma sig en budget i balans.

Brottsförebyggande arbete

Den viktigaste insatsen i det brottsförebyggande arbetet är att satsa på skolan, vilket redovisas ovan. Centerpartiet lägger även 2 mkr för att stärka arbetet med att skydda kvinnor som behöver komma ifrån en destruktiv eller våldsam relation.

Sociala insatsgrupper är ett effektivt sätt att tidigt förhindra att ungdomar hamnar i kriminalitet. Den påbörjade satsningen ska fortgå, och medel prioriteras inom befintlig budgetram.

Hejda upplåningen

För att dämpa den snabba upplåningen som stora investeringsvolymerna och underskottet medför så föreslår Centerpartiet en halvhalt i investeringsbudgeten till dess att ekonomin har återhämtat sig. Vi lägger ett uppdrag att prioritera och minska investeringsbudgeten. Investeringsnivån bör långsiktigt inte överstiga avskrivningar och resultat som är den nivå som kan genomföras utan nyupplåning. Nu genomförs byggnation av nytt bad och under den perioden finns inte möjlighet till större investeringar som ishall och ridanläggning.

Återgång till en långsiktigt hållbar ekonomi

Det som blir oerhört viktigt det kommande året är att ta tag i de åtgärder och effektiviseringar som pågår för att få en budget i balans. Effektivisering enligt pågående plan gällande digitalisering, bemanning, inköp, lokaler måste intensifieras. Likaså nämndernas redan föreslagna åtgärder. Arbetet behöver i högre utsträckning förankras hos personal.

Ovanstående, pågående effektiviseringar finns inte upptagna i budgeten, utan fokus behöver vara att använda effektiviseringskraften för att arbeta bort nämndernas underskott och uppnå en budget i balans.

En särskild effektiviseringspost finns dock gällande administration och återgång till fokus på kärnverksamheten. De senaste åren har antalet administrativa tjänster ökat med 184 stycken.

De kommande åren är det nödvändigt att gå tillbaka till en hållbar resultatnivå på minst 2 procent. En god ekonomi är nödvändigt för att säkra välfärden långsiktigt, och för att de stora investeringar vi behöver göra i äldreboenden, vårdlokaler och infrastruktur framöver ska vara möjliga. Vi kan inte låna av kommande generationer, det är varken lagligt eller etiskt försvarbart.

Driftbudget 2025, ramtillskott (mnkr)		
	Avser	Belopp, mnkr
	Personalkostnadskompensation	
	Generell personalkostnadskompensation 3,35 %	140,0
	Summa personalkostnadskompensation	140,0
	Resursfördelningsmodeller	
	Resursfördelningsmodell BUN	-9,8
	Resursfördelningsmodell GVN	11,8
	Resursfördelningsmodell SON	27,2
	Resursfördelningsmodell HSN	54,0
	Summa resursfördelningsmodell	83,2
	Externa avtal och interna prishöjningar	
	Externa avtal	59,7
	Interna priser regionstyrelseförvaltningen	9,5
	Interna priser teknikförvaltningen (försörjningsavdelningen)	7,0
	Förändring internhyra	23,4
	Summa externa avtal och interna priser	99,6
	Ramtillskott	
	Nämnd	
RS	Ökad säkerhetsatsning IT	7,8
RS	Ökade kapitalkostnader redundans	2,0
RS	IOP Röda Korset Gotland	1,8
TN	ökad exploatering	1,6
TN	Beläggningsarbeten enskilda vägar	1,0
MBN	Exploateringsprojekt	6,1
BUN	Ramförstärkning	10,0
BUN	Elevhälsan	0,7
BUN	Anpassad skola, förstärkning	4,9
BUN	Strukturbidrag mindre skolor hela Gotland	5,7
SON	Skyddat boende	2,0
SON	LSS	15,0
HSN	Ramtillskott	32,0
	Effektiviseringar administration och fokus på kärnverksamhet	-20,0
	Reavinster	-20,0
	Summa ramtillskott	50,6
	Resultat före beredning enl. skatteprognos oktober	59
	Avsatt för ramtillskott i resultatplanen	22
	Budgeterat resultat 2025	30

Centerpartiets förslag till uppdrag i samband med budgetärendet

Uppdrag kring hållbara arbetstider

De omsorgsfullt framarbetade och förhandlade avtal som slutits mellan arbetsgivare och fackförbund bygger på forskning och har förhandlats fram för att nå en god arbetsmiljö och ett gott förhållande mellan arbete och fritid, för medarbetarnas hälsa och för att de som nyttjar våra medarbetares omsorger ska få största möjliga tillgång till vård, service och bedömningar. I förlängningen att våra gemensamma skattemedel används på bästa sätt. Att all arbetad tid inom Region Gotland genomförs enligt ingångna avtal borde vara självklart, men så är inte alltid fallet, vilket bland annat leder till hög belastning på vissa anställda, svårighet att nå rätt personer och scheman som inte motsvarar verksamheternas behov. Detta kostar dessutom Region Gotland oerhört stora summor, därför ges Regiondirektören i uppdrag;

att intensifiera arbetet med att se till att ingångna avtal mellan arbetsmarknadens parter efterlevs inom Region Gotland, samt

att säkerställa att chefer ges tillräckligt stöd för att implementeringen av hållbara scheman fortskrider.

Bromsa investeringstakten

Region Gotland har de senaste åren haft en hög investeringstakt och investeringsbudgetarna framöver är inget undantag. Redan i år ser vi att låneskulden kommer att fördubblas från 6 tusen kronor per invånare till beräknat 12 tusen per invånare. Risker är stor att man inte klarar regionfullmäktiges mål om maximal låneskuld redan nästa år om inte regionens budget följs.

Investeringsnivån bör långsiktigt inte överstiga avskrivningar och resultat som är den nivå som kan genomföras utan nyupplåning. Den totala investeringsramen behöver minska och prioriteringar utifrån angelägenhetsgrad behöver göras för att undvika alltför högt risktagande och ökade räntekostnader. Allt för att klara en långsiktigt hållbar ekonomi med god välfärd till medborgarna utan att skjuta över kostnaderna på kommande generationer.

Uppdrag till Regiondirektören att begränsa de totala investeringarna till max 500 - 600 mnkr per år från 2025 och framåt. Även nämndernas potter bör här prioriteras genom en helhetsbedömning inom koncernen.

Vi ser också ett stort behov av att tydliggöra budgetprocessen och lämnade följande nämnsinitiativ vid RS den 24 oktober vilket också bifölls av en enig Regionstyrelse:

Angående förtydligande av budgetprocessen

Med erfarenhet från årets arbete med Mål och budget 2025-2027 har det blivit tydligt att Region Gotland behöver ta fram tydliga riktlinjer för hur budgetprocessen skall fungera på ett tillfredsställande sätt för alla inblandade.

Regionfullmäktige som högsta beslutande organ skall få bra och tydliga beslutsunderlag från såväl styre som opposition. Budgeten är ett av de viktigaste besluten för styrning av verksamheten i region Gotland och måste hanteras seriöst, öppet och demokratiskt. Tid måste finnas för demokratisk förankring, rimliga förutsättningar för politik och medarbetare att förbereda, ta fram beslutsunderlag och förankra förslag och beslut. En riktlinje med tydlig tidplan behöver arbetas fram. Det här är även en viktig arbetsmiljöfråga för våra medarbetare som måste få tid till bland annat analys och samverkan. Återredovisning till RS i dec 2024.

Vi yrkar härmed att;

Regionstyrelsen ger Regiondirektören i uppdrag att se över hela budgetprocessen där det ingår en tydlig tidplan för när förslag skall lämnas inför beslut.

Centerpartiet Gotland